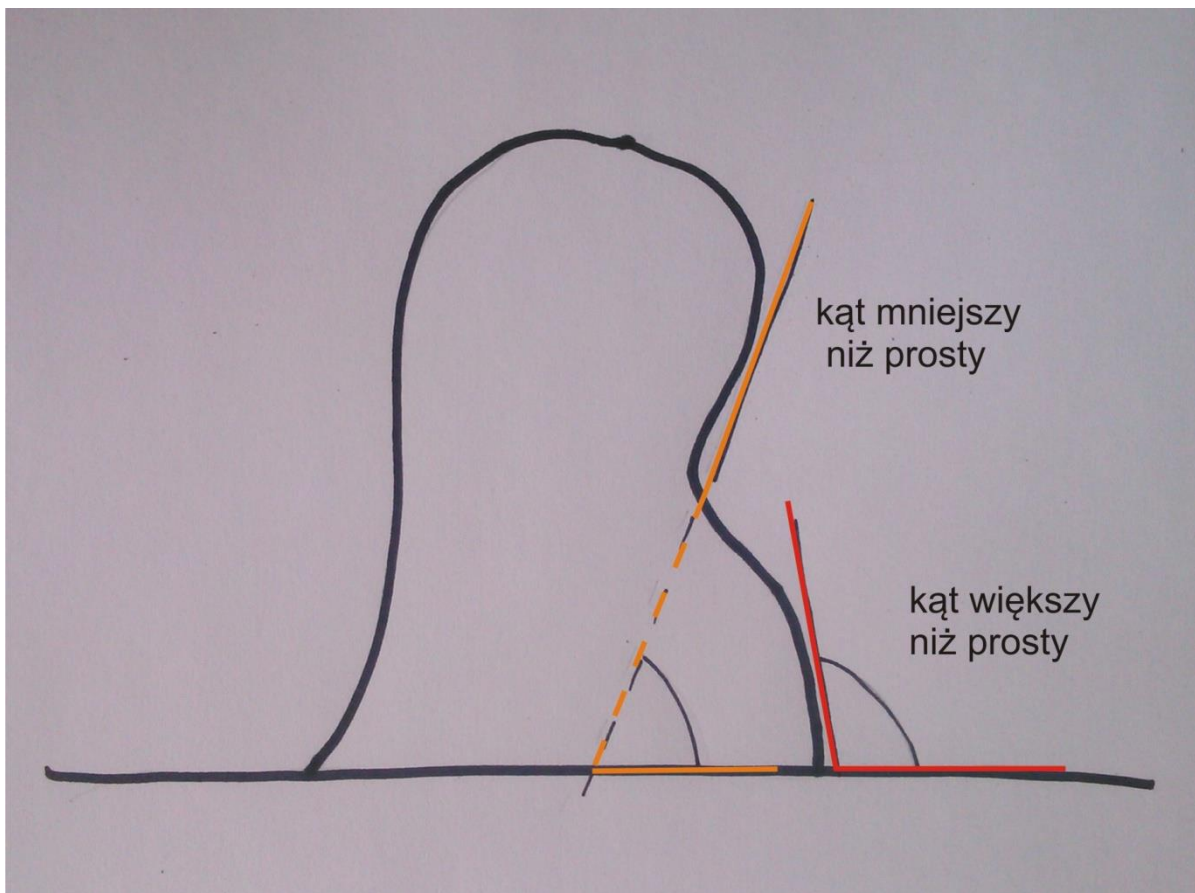

Forma elastyczna - odlew gipsowy

Dzisiaj pobawimy się różnymi masami umożliwiającymi wykonanie formy elastycznej. Zdarzało się wam już martwić, czy uda się odlew gipsowy wyjąć bez uszkodzeń z formy. Bywało, że naprawialiście odłamane ręce czy uszy, które nie wytrzymały wyjmowania z formy. Dlatego właśnie ludzkość wymyśliła masy elastyczne. Ich przeznaczeniem jest wykonywanie miękkich form do odlewów ze sztywnych materiałów. Umożliwiają bezproblemowe wyjęcie z formy najbardziej skomplikowanych kształtów. Mają różnorodny skład i różne przeznaczenie. Są masy do odcisków dentystycznych, masy do odlewów precyzyjnych, do żywic i spożywcze. Większość z nich można łatwo wykorzystać do celów rzeźbiarskich. Wszystkie jednak mają jedną wspólną wadę - są drogie.

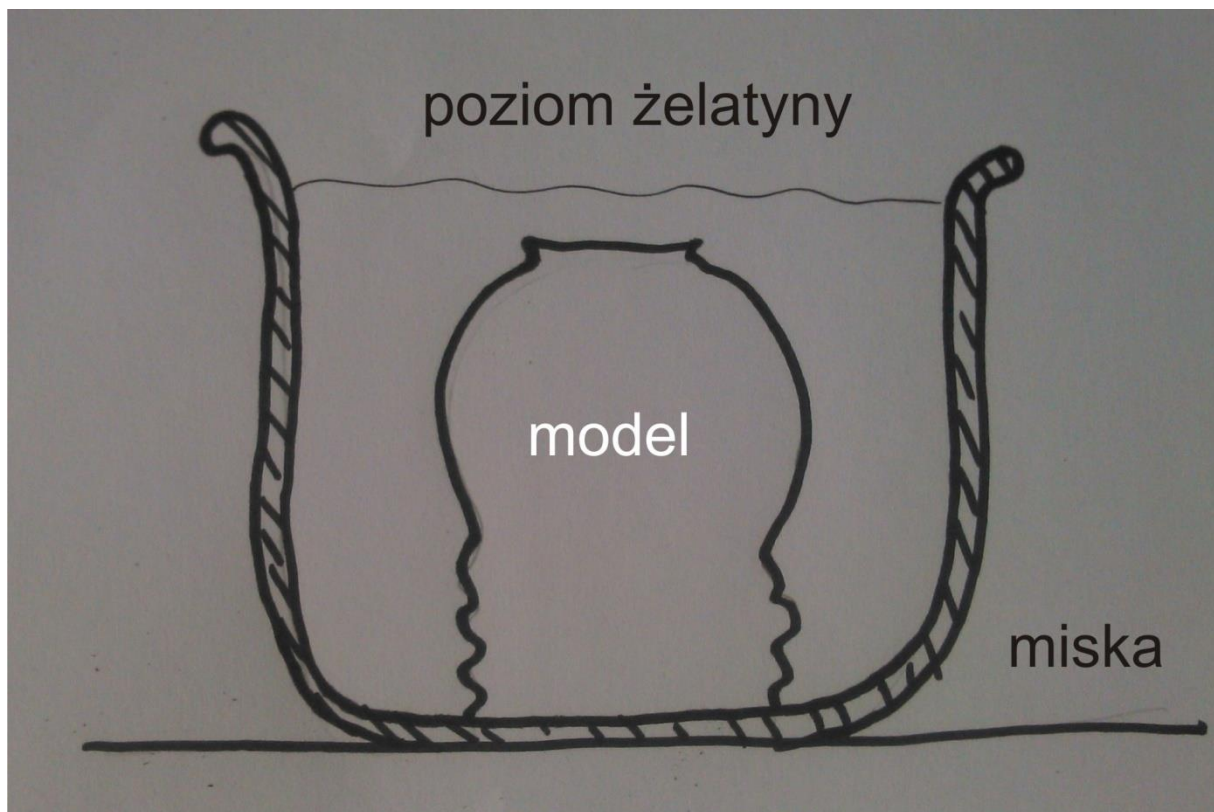
Ponieważ na razie nie mamy w grupie żadnego sławnego rzeźbiarza, którego byłoby stać na kosztowne masy, więc postanowiłam zaprezentować wam tanią i prostą metodę otrzymywania elastycznej masy. Nie obejdzie się bez zakupów, ale będą krótkie i nie obciążające kieszeni.

Zacznijmy od naszego modelu, czy też pozytywu, który będziemy odwzorowywać. Nie musimy martwić się o kąty (w formie gipsowej wszystkie kąty między powierzchnią podstawy a powierzchniami pracy muszą bezwzględnie być większe niż 90°), ale lepiej, żeby nie były mniejsze niż 60° . Nasza forma będzie elastyczna, ale nie rozciągliwa, więc nie możemy przesadzić, bo forma się rozerwie przy wyjmowaniu odlewu. Proponuję na początek zaformowanie miseczki albo doniczki - jakiegoś prostego kształtu. To pozwoli nam na nabranie doświadczenia.

Powierzchnię pokrywamy tłuszczem (separatorem). W zależności od tego, z jakiego materiału zrobiony jest nasz model, wybieramy inny separator (czyli tłuszcz). Z powierzchni szklanej olej rzepakowy spłynie, a w glinę wsiąknie. Dlatego warto poznać się bliżej na pastę do podłogi "Błyszcz Lux" albo "Pałacową". Sprawdza się też pasta mydlana (szare mydło rozrobione z wodą na pastę). Całkiem niezłą przyczepność ma też wazelina. Separatorem smarujemy całą powierzchnię pracy. Dokładnie i nie zostawiając wyraźnych smug. Najwygodniej robi się to miękkim pędzlem.

Skoro model jest już gotowy do formowania, możemy zabrać się za przygotowanie pojemnika do formy. Ponieważ masa formierska będzie rzadka, więc będziemy ją wlewać do pojemnika, w którym stoi model. Najlepiej przeznaczyć do tego celu plastikową miskę, której ścianki będą sięgały wyżej niż model. Czyli nasz model musi całkiem zmieścić się w misce. Dobrze jest też dopasować kształt miski do kształtu modelu. Tym razem chodzi głównie o oszczędność masy formierskiej - jeśli miska będzie szeroka, a model wąski, to między ściankami modelu, a ściankami miski będzie dużo miejsca, które będziemy musieli wypełnić masą formierską. Lepiej, żeby grubość formy nie była zbyt duża.

Miskę można posmarować separatorem. To ułatwi wyjęcie formy. Na dnie miski stawiamy model do góry nogami (czyli dnem do góry).

Przystępujemy do zrobienia masy formierskiej.

Skład: żelatyna, woda. Ilości nie podaję, bo zależy od wielkości formy, którą będziemy robili. Nie trzymamy się jednak klasycznego przepisu na galaretkę, bo forma byłaby zbyt miękka. Nasza galareta musi być cztery razy mocniejsza. Proporcje są mniej więcej następujące: 100g żelatyny, 300 g wody, 200g cukru. Żelatynę wsypujemy do garnka, zalewamy zimną wodą tylko do przykrycia granulek. Czekamy aż napęcznieje (10- 15 minut), dodajemy cukier i podgrzewamy w kąpielii wodnej mieszając

aż się rozpuści. Żelatyna nie może się zagotować. Nie powinna być zbyt ciepła, bo straci swoje żelujące właściwości. Studzimy ją i zalewamy naszą pracę stojącą w misce. Lepiej nie używać metody: zalej wrzątkiem i zamieszaj, bo ryzykujemy, że forma się nie uda.

Model jest zalany, więc pozostaje nam czekać na stężenie formy. I tu pomaga wstawienie do lodówki. Albo przynajmniej do chłodnego pomieszczenia.

I oto najbardziej emocjonująca chwila - wyjmowanie modelu z formy. Miskę odwracamy do góry nogami i wytrząsamy z niej formę z zawartością. Jeśli ścianki miski były dobrze posmarowane separatorem, forma wyskoczy sama. Jeżeli nie chce wyjść z miski, trzeba miskę na chwilę zanurzyć w gorącej wodzie (naprawdę na chwilę, żeby forma się nie rozpuściła).

Może się zdarzyć, że przy przewracaniu miski model sam wyskoczy z formy. Bądźcie na to przygotowani. Jeżeli skomplikowany kształt modelu uniemożliwia mu samodzielne wydostanie się z formy, pomagamy mu troszkę. Robimy to ostrożnie, uważając, by forma się nie rozerwała.

Po wyjęciu modelu z formy wkładamy z powrotem formę do miski. Pewnie zauważyliście, że forma bez plastikowego opakowania trochę się deformuje.

Jeżeli nie chcemy robić odlewu używając formy wsadzonej do miski (bo na przykład jest to nasza ulubiona, pamiątkowa miska z wakacji w Ciechocinku), możemy zrobić kołnierz gipsowy, który przytrzyma naszą formę i zapobiegnie odkształceniom. Żeby taki kołnierz zrobić należy formę, razem z modelem w środku, przewrócić do góry nogami (czyli tak, żeby model był wewnątrz, a forma otulała go z zewnątrz). Następnie pasami tkaniny moczonymi w gipsie owijamy formę z wierzchu i czekamy, aż gips stwardnieje. W ten sposób otrzymaliśmy gipsowy odpowiednik miski, z którym możemy bezpiecznie pracować dalej.

A dalej już tylko zalanie formy gipsem. Wszyscy umiecie zrobić masę gipsową, ale dla zapominalskich kilka słów przypomnienia:

- nalewamy do miski ZIMNĄ wodę - około połowy miski,
- sypimy gips roztrzásając go do wody tak długo, jak długo się topi,
- jak gips przestał się topić w wodzie, wsadzamy JEDNĄ dłoń i rozgniatamy ewentualne grudki,
- NIE MIESZAMY GIPSU!
- NIE DOLEWAMY WODY!
- zalewamy formę potrząsając nią, żeby wydostały się bąbelki powietrza zamknięte w głębszych częściach formy. Po zastygnięciu odlewu i wyjęciu go z formy możemy formę przechować szczelnie zawiniętą w folię w lodówce przez tydzień. Jeżeli nie będzie nam potrzebna forma, ale rozważamy robienie form w przyszłości, pakujemy naszą formę (może być we kawałkach) do zamrażarki, gdzie będzie spokojnie czekała na nasze natchnienie. Zawsze możemy ją rozmrozić i przetopić.

Wesołej zabawy!